

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 kronce, za Nemčijo in druge dežele 4 kronce, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Horočina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Koga naj kmet ne voli v deželni zbor.

Kakor smo že poročali, se je bivši klerikalni deželni poslanec Mandelj odpovedal svojemu deželnozborskemu mandatu. Vzroke, ki so ga dovedli do tega, smo že omenili. Bivši poslanec ni hotel biti več pod komando dr. Šusteršičevo in dr. Lampetovo. Spoznal je, da je delovanje klerikalnih poslancev v največjo škodo volilcem, torej kmetom. Še ko je bil poslanec, se je upiral temu škodljivemu delovanju. Toda klerikalni njegovi tovariši ga niso pustili k besedi ter so mu zavezali jezik s tem, da so mu rekli, da se mora slepo pokoriti povelju klerikalnih mogoteev.

Klerikalni deželni poslanec torej ne sme imeti svoje lastne volje, ne sme misliti s svojo glavo, temveč mora vedno in povsod ubogati dr. Šusteršiča.

Kakor pa znano, je delovanje klerikalnih poslancev v največjem nasprotju s koristmi našega kmeta. Mi smo to že večkrat dokazali. Toda klerikalci se vedno temu oporekali ter nam očitali, da lažemo. Vedno so imeli polna usta hvale za svoje delo. Kakšno je pa to njihovo delovanje, dokazuje pismo, ki ga je razposlal bivši deželni poslanec svojim volilcem. V tem pismu trdi, da so klerikalci zavozili deželno gospodarstvo in deželo za več milijonov zadolžili. Posledica tega bo, da bo morala klerikalna večina v deželnem zboru predlagati, naj se deželne doklade ogromno zvišajo. Tako je pisal Mandelj takrat, ko klerikalci niso še predlagali, naj se najame novo desetmilijonsko posojilo. S tem se je pa gospodarsko stanje naše dežele še poslabšalo.

In prav gotovo bo moral naš kmet v najkrajšem času krvaveti za lahkomišelnost delovanje onih klerikalnih mož, katere je na povelje župnikov in kaplanov poslal v deželni zbor.

Bivši poslanec Mandelj je pa tudi jasno povedal, da je klerikalna večina v deželnem zboru začela z nevarnimi špekulacijami, da hoče ustanavljati podjetja, o

katerih se ne ve, ali bodo deželi prinašala kaj dobička. Toda skoraj gotovo bodo ta podjetja taka, da bo morala dežela le plačevati, dobička pa ne bo imela od tega.

Bivši poslanec Mandelj je bil toliko pošten in pogumen, da je svojim klerikalnim tovarišem v brk povedal, da delajo politiko, ki mora v doglednem času spraviti deželo na kant.

In tako so se razpisale za volilne okraje kmečkih občin Trebnje, Višnja gora, Žužemberk, Mokronog, Litija in Radče nove deželnozborske volitve, ki se bodo vršile dne 21. marca. Klerikalci so si že izbrali človeka, ki bo vedno kimal in ki se ne bo upal zastopati koristi svojih kmečkih volilcev. Ta človek je žužemperški župan Vehovec.

Klerikalci si torej niso upali zbrati drugega, si niso upali izbrati samostojno mislečega kandidata, ker se boje, da jim ne bo tako povedal resnice, kakor jim jo je povedal Mandelj. Klerikalci potrebujejo človeka, ki bi odobral škodljivo delovanje klerikalne deželnozborske večine in ki bo šel čez drn in strn z dr. Šusteršičem in dr. Lampetom.

Ali tak človek potem zasluži zaupanje kmetov? Vsak razumen in pameten človek mora priznati, da Vehovec ne more biti zastopnik našega kmetškega ljudstva v deželnem zboru, in sicer iz enostavnega vzroka, ker v družbi klerikalnih deželnih poslancev nikakor ne more delovati v korist kmetškega ljudstva. Seveda že zdaj lažejo in hodijo razni klerikalni agitatorji od vasi do vasi, od hiše do hiše in hvalijo svojega moža, obljublajo kmetu zlate gradove. Kakšni so pa ti zlati gradovi — je pokazal popolnoma jasno bivši poslanec Mandelj. Ti gradovi so dolgovi in pa visoke deželne doklade, katere bo moral kmet s svojimi krvavimi žulji plačati.

S tem je pa tudi že začrtana pot, po kateri naj hodi naš kmet pri bodočih deželnozborskih volitvah.

Enkrat za vselej naj naš kmet pove klerikalnim zapeljivcem, da ni zato na svetu, da bi si pustil od raznih nenasi-

žev vleči kožo s telesa. Klerikalna deželnozborska večina je s svojim dosedanjim gospodarstvom pokazala, da ne zna gospodariti in da tira našo deželo v propast. Če si hoče naš kmet pomagati na ta način, da se zadolži, mu ni treba šele deželnega zbora, da mu ta naprti dolgove, in sicer ogromne dolgove na ramena, ki so že itak šibka.

Naš kmet se naj torej postavi na svoje noge, misli naj s svojo glavo.

In ko bodo prišli klerikalni agitatorji v njegovo hišo ter ga vabili, naj jih vpraša: **Kaj pa Mandelj? Zakaj pa nočete postaviti Mandelja za kandidata?** In prav gotovo bodo šli, kakor poparjeni psi. Ni se treba prepirati z našimi klerikalci, ni se treba zgovarjati z njimi — samo beseda »Mandelj« bo zadostovala.

Prepričani smo, da bo veliko še takih kmetov, ki ne bodo poslušali našega dobrohotnega opomina in ki bodo ubogali svojega župnika ali kaplana ter slepo volili klerikalnega kandidata, žužemberškega župana Vehovca. Ti ljudje so pomilovanja vredni, smili se nam njihova družina, njihovi potomci, ki bodo morali nositi grehe svojih očetov. Ti ljudje nimajo svoje volje, nimajo ljubezni do samega sebe, do svojih otrok, do svoje žene.

Če je bivši klerikalni poslanec Mandelj sam obsodil gospodarstvo klerikalne večine v kranjskem deželnem zboru, tedaj je prav gotovo, da si vsak kmetovalec, ki voli klerikalnega poslanca, devlje sam vrv okoli vratu. Za tega velja pregovor: Komur se ne more svetovati, temu se tudi ne more pomagati.

Svojim somišljenikom pa svetujemo, naj razširjajo med svojimi tovariši misel, da se mora naš kmetovalec predvsem osvoboditi klerikalnega jeroštva, če hoče živeti ter napredovati. In kadar se bo ta misel razširila v zadnjo gorsko vas, kadar se bo naš kmet začel zavedati, da bo samo kot samostojen človek mogel izvrševati svojo življenjsko nalogo — takrat bodo nesli klerikalizem v grob, takrat bo zasijalo kranjskemu kmetu novo solnce gospodarskega napredka.

Kmetovalci, živinorejci!

Kužna bolezen na gobcu in parkljih je povzročila v mnogih krajih države veterinarne odredbe, ki so promet z živino občutljivo omejile in se je vsled teh odredb prepovedalo tudi mnogo sejmov.

Te okoliščine so lastnikom živine otežkočile prodajo in jo ponekod celo popolnoma onemogočile.

Posebno težko je dobiti stojno živino (živino za pitanje in krave molznice) tako, da se je bati, da mnogi posestniki, ki rabijo tako živino, je ne bodo mogli dobiti pravočasno zadostno število.

Zato je potrebno, da se vsem prizadejim krogom razglasi in naznani, kdo in koliko ima take stojne živine na prodaj, in kdo in koliko jo namerava kupiti.

Centrala za prodajo živine, ki je poklicana čuvati koristi kmetijstva, je prevzela nalogo potom razglaševanja ponudb in povpraševanj nakup stojne živine kolikor mogoče pospeševati.

Zaradi tega se vabijo vsi kmetovalci in živinorejci, ki nameravajo tako živino bodisi kupiti, bodisi prodati, da naznanijo v pismu ali po dopisnici

Centrali za vnovčevanje živine, Dunaj (Zentrale für Viehverwertung, Wien VIII., Lammgasse 4) sledeče:

1. Ime in natančni naslov.
2. Če želijo živino kupiti ali prodati.
3. Število živine, ki je na prodaj, ozir. ki jo nameravajo kupiti.
4. Starost in pasmo živine.

Prijave pošljejo lahko posamezni posestniki vsak za-se, ali pa jih vpošljejo kmetijska društva, živinorejske zadruge ali združne zveze za vse svoje člane skupno.

Take prijave se bodo zbirale, sestavljale in kolikor mogoče hitro razglaševale. V prvi vrsti se bodo vršile te objave v **posebnih lastnih zaznamkih**, ki se bodo razposlali vsem kmetijskim deželnim, okrajnim in krajevnim društvom in zadrugam, kakor tudi vsem c. kr. okrajnim glavarstvom, **kjer bodo razpoložene vsem interesentom na vpogled.**

Pri okrajnih glavarstvih bodo dobili te zaznamke zlasti veterinarne organi. Po možnosti pa se bodo razglaševali ti zaznamki tudi v kmetijskih strokovnih listih in pa v drugih časopisih, ki so med kmečkim ljudstvom bolj razširjeni.

Na zahtevo lahko prejme vsak intendant tak zaznamek tudi naravnost.

Kmetovalci so naprošeni, da vpošljejo prav mnogo prijav!

Ako se oglasi v kakem kraju primerno število kmetovalcev, ki imajo živino na prodaj, bi se lahko, oziraje se na veterinarne odnošaje, poskrbelo za to, da se prižene skupaj v svrhu prodaje naenkrat vsa živina iz dotičnega okoliša.

Odpošiljatev živine je seveda odvisna od krajevnih veterinarne odnošajev in je podvržena odločbam deželnih oblasti.

Za pojasnila in posredovanje v teh zadevah naj se obračajo kupci in prodajalci naravnost na »Centralo za vnovčevanje živine na Dunaju, (Zentrale für Viehverwertung, Wien VIII., Lammgasse 4).

Centrala za vnovčevanje živine.

Politični razgled

Petdesetletnico

svojeja obstanka je dne 26. februarja t. l. praznoval avstrijski državni zbor, ki je bil od cesarja prvič sklican dne 26. februarja 1861. V prvi poslanski zbornici so zastopali Slovence: Herman za Štajersko, dr. Toman, Derbič, Kromer, Wurzbach, Dežman in Brölih za Kranjsko. Črne in Gorjup za Goriško, v gosposki zbornici pa Miklošič in knezoškofje slovenskih pokrajin.

Na posetih pri italijanskem kralju.

Petdesetletnico združenja Italije bodo praznovali letos na slovesen način. Ali to praznovanje je združeno s spominom na odvetje posvetnega imetja Vatikanu. Zato zahteva Vatikan, da letos ne sme noben katoliški vladar v Rim k slovesnostim; vsak tak prihod bi pomenil žalitev Vatikana. Nemški cesar ne pojde v Rim; tako mu baje veli notranja nemška politika. V posete k italijanskemu kralju pa pride nemški prestolonaslednik s soprogo. — »Perseveranza« poroča, da se je vršila med nemškim cesarjem in avstrijskim dolga korespondenca. Nemški cesar je dosegel, da pojde povodom slavnosti v Italijo iz Avstrije prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, in sicer pride v Turin, kjer si ogleda razstavo; italijansko kraljevo dvojico pa obišče v Racconigi.

Srbski vojni minister Gojković

je odstopil radi nemškega poslanika Reichenaua. Ta je hotel zadoščenje, češ, da mu je Gojković po krivem očital, da se je brigal, kje naroči Srbija gorske baterije, bolj kot je bilo potrebno. Ali Gojković mu ne da nobenega zadoščenja, marveč ostaja pri svoji trditvi.

Ženske pravice na Švedskem.

Ministrski svet je sklenil, podati zbornici predlog o razširjenju ženskih pravic. Od leta 1901 so imele ženske pravico do vseh šolskih uradov. Sedaj naj imajo ženske popolno enakopravnost, le iz duhovske, vojaške in diplomatske službe so izključene.

Novo ministrstvo na Francoskem.

Ministrstvo Briand je odstopilo. Novo ministrstvo sestavlja senator Monis. Delcassé bo mornarični minister. Monis se predstavi z novim ministrstvom zbornici najbrže v ponedeljek.

Razgled po Kranjskem

r Našim kmetovalcem v preudarek. Večkrat smo že ožigosali grdo postopanje in delovanje gotovih ljudi, ki hujskajo zoper vse denarne zavode, ki ne nosijo nemškega ali klerikalnega napisa. S tem hočejo napeljavati vodo na svoj mlin. Toda pri tem so se urezali. Zdaj pa hočejo kar naenkrat, da napredni listi sploh več ne pišejo. Mi smo vedno smatrali tak gospodarski boj za nezdrav in škodljiv. In še danes ponavljamo: Na gospodarskem polju je treba miru in sporazuma, kajti naš narod je premajhen, prešibek, da bi si mogel dovoliti še ta boj. Hujskalo se je zoper denarne zavode, ki niso nikdar kazali sovražstva do te ali one stranke, temveč so vedno le na to delovali, da bi gospodarsko povzdignili in okrepli naš precej zaostali in slabotni narod. Med te zavode štejemo lahko s ponosom »Kmetško posojilnico za ljubljansko okolico«. Ta zavod je bil ustanovljen v svrhu, da podpira našega kmetovalca s tem, da mu daje cena posojila, katera naj ekonomično uporabi v svojem gospodarstvu. In smelo smemo trditi, da se je ta denarni zavod ravno zaradi tega, ker je vedno izpolnjeval le svojo nalogo, tako lepo napredoval. Vsled tega pa smemo tudi reči: »Kmetška posojilnica za ljubljansko okolico« je vredna vsega zaupanja.

r **Nakup konj za vojaštvo.** Dne 2. marca ob desetih v Mokronogu in dne 3. marca ob 8. v Št. Jerneju na Dolenjskem bode komisija deželne brambe nakupovala za vojaštvo sposobne konje. Dotični konji morajo biti 4—7 let stari, visoki 158—166 cm. Plačevali se bodo po 700 K. Razun tega zamorejo oni, kateri so prodanega konja sami vzredili, dobiti še darilo poljedelškega ministrstva v znesku do 100 K.

r **Dober pridatek za kavo — dober zvretek!** Če nam jutranja kava ne diši, smo mnenja, da moramo radi tega predvsem obdolžiti trgovca, češ, da nam je dal slabo zrnato kavo. Temu pa ni tako! Ponajvečkrat gre tu za uporabo manj dobre prdatka za kavo in zato je tudi treba polagati posebno važnost na izbero kavnih prdatkov. Najboljše je ravno dovolj dobro za nas in naše želodec. Med kavnimi prdatki zasluži »pravi Franek s kavnim mlinčkom« iz zagrebške tovarne najtoplejše priporočilo.

o Dolenjske novice o

d **Želimlje.** Pred kratkim se je podal obdoveli gostilniški najemnik Fran Jakič s svojimi otroci za delom ter zaprl gostilno. Med tem pa je ubil 14letni kajzarjev sin Jakob Garbas okno in prišel v gostilniške prostore, kjer je ukradel nekaj žganja in kruha ter se potem zopet odstra-

nil. Opit je šel nato Garbas v gozd kočarja Ivana Jakliča in v svoji pijanosti razmetal les za sode, ki je bil tam razložen, da se posuši.

d **Št. Jakob ob Savi.** Telovadni odsek katoliškega slovenskega izobraževalnega društva nam je poslal nekaj popravek na dopis, katerega smo priobčili dne 18. februarja. Tudi pečat županstva v Podgorici je pridejan — seveda brez županovega podpisa. Ker pa ta popravek ni stvar in ne odgovarja zakonu, smo ga vrgli v koš.

d **Šmartno pri Litiji.** Predpust je prišel letošnje leto v Šmartnem in Litiji do svoje pravice. Štiri lepe plesne venčke smo priredili, dva v Šmartnem in dva v Litiji. Udeležba je bila vselej zelo lepa in gmotni uspeh tudi zadovoljiv. Sokolski venček je donesel društveni blagajni 230 K, požarni brambri pa njen venček 289 K. Nek neimenuvan prijatelj je daroval požarni brambri vnovič 50 K, da se ji nadomesti od klerikalcev odjedena podpora deželnega odbora. — Prijatelj je pa potrebnje tudi litijska požarna bramba, od katere zahteva tukajšnji dekan letnih 20K za prostor, na katerem stoji shramba gasilnega orodja. — Take prijatelje ima društvo!

d **Hotič pri Litiji.** Župnik Ivan Hromec nam je poslal sledeči popravek: Podpisani pošilja sledeči popravek na dopis iz Hotiča v vašem cenjenem listu z dne 18. februarja, da ga blagovolite po § 19 tisk. zak. objaviti na pristojnem mestu prihodnje številke: 1. Ni res, da bi bil podpisani obrekoval »Slovenski Dom«, pač pa je res, da je rekel, da ne odgovarja vselej popolnoma resnici, o čimer pišejo časopisi. 2. Ni res, da bi bil list »Slovenski Dom« naravnost imenoval »eiganski pes«, pač pa je res, da je rekel, da se imenuje »Slovenski Dom«, drugi ali nekateri, da ga tudi imenujejo »eiganski pes«. 3. Ni res, da župnika jezi, da se ta list vedno bolj razširja med našim ljudstvom, pač pa je res, da nasprotuje, da bi šolska, ali komaj iz šole izostala mladina čitala liste, ker še ne more soditi, kaj more v listih odgovarjati resnici in kaj ne. S spoštovanjem — Ivan H r o m e c, župnik.

V tem popravku le potrjuje, kar smo pisali. Dokazal je pa tudi s tem svojim popravkom, da je izrabljajal prižnico, torej sveti kraj za agitacijo zoper napredne časopise. Sicer pa s tem še ni izrečena poslednja beseda. Ponavljamo še enkrat, da bomo brez pardona vsakogar, ki bo hujskal ali agitiral na ta ali oni način zoper »Slovenski Dom«, poklicali pred sodiščem na odgovor.

d **Radeče pri Zidanem mostu.** Naš trg je za časa županovanja klerikalca Rižnarja popolnoma nazadoval. Spravil se je zdaj na napredne gostilničarje in hoče onemogočiti vsak promet s tujei. Zaukazal je namreč, da morajo biti vse gostilne že ob 10. zaprte, samo hotel »Gmeiner« sme biti z ozirom na tujece odprt do 11. In še to je

Gmeiner le dosegel, ker se je pritožil na e. kr. okrajno glavarstvo. Dosedaj je županstvo dovoljevalo, da smejo biti gostilne pri veseliceh in drugih prireditvah odprte čez policijsko uro. Toda naš klerikalni župan je tako nepristransko postopal, da mu je e. kr. okrajno glavarstvo odvzelo to pravico. Toda navzlic temu je skušal na vse mogoče načine šikanirati naprednjake, ki so hoteli prirediti kako veselico. Sokol je priredil v prostorih hotela »Gmeiner« svojo I. maškarado. C. kr. okrajno glavarstvo je v to svrhu dovolilo, da sme biti hotel celo noč odprt. To je seveda naše županstvo silno bolelo, ker ni moglo tega preprečiti, je pa prepovedalo godbo. Toda navzlic temu se je veselica izborna obnesla. Tržani so spoznali to pogubno delovanje tega klerikalnega mogotca. Prepričan naj bo, da bodo pri prihodnjih volitvah te njegove zasluge tudi pravično uvaževali ter posadili Rižnarja tja, kamor spada, raz županski stol. Ta domišljavi človek naj si zapomni, da ne bodo tujei zaradi njegovih šikan prenočevali na prostem. Kdor pogleda železniški vozni red, mora takoj uvideti, da je ta naredba klerikalnega županstva največji udarec za naš tujski promet. Vsled tega pozivljamo e. kr. okrajno glavarstvo, naj prepreči to pogubonosno delovanje klerikalnega župana in naj potrebno ukrene, da ne bo tujski promet pri nas popolnoma nemogoč.

d **Iz Št. Jerneja na Dolenjskem.** Naš župnik se je pri drugi instanci srečno izkopal iz zagate, v katero je zabredel po lastni krivdi. Kajti, kaj mu je bilo treba pisariti dolgo pismo povodom neke obravnave na okrožno sodišče v Novo mesto, ko ga nihče ničesar vprašal ni? Mož se čuti zelo mogočnega. V »Domoljubu« št. 8 ponosno kliče: »Ne hvali dneva pred večerom!« dasi bi utegnile veljati v prvi vrsti njemu one besede. V tej razposajeni razpoložnosti si možakar ni mogel kaj, da je moral še tukajšnjega poštarja nekaj obevskati in nahruliti ter v svoji krščanski ljubezni hujska ljudstvo proti njemu, dasi poštar pusti tega človeka popolnoma pri miru. Sicer nam je pa umevno, da mu leži le-ta v želodecu, ker on ni ovčica, ali če hoče g. župnik, koštrun, po njegovem okusu in njegovi volji. Saj je že mnogo trudil zahrbtno s svojimi kimovci, da bi mu kaj škodil, pa je bilo zaman. Njegovo poslovanje mu je zelo nepovoljno, dasi mu ne ve ničesar stvarnega očitati. In stavimo tudi, da bi bil najvzornejši uradnik, da je on ovčica v njegovem hlevu, ker za tako nerazsodnega ga pa nimamo, da bi ne uvidel vestnega in smotrenega uradovanja na naši pošti, ampak hujska v smislu nerazsodnih ljudi. S posebno naslado omenja, da jo je poštar skupil v neki gostilni. Jako značilno zanj to in za njegov kulturni nivo. Priporočamo župniku dotičnega, naj ga angažira za profesorja v svojim katoliškem izobraževalnem društvu. Saj nekaj »inteligenceklub« že itak baje ustanov-

lja ta junak, Lokal se bo imenoval: »Pri krvavi sekiri.« V cerkvi pogreša tudi poštarja. No, on bo že vedel, zakaj. Saj je bival v svojih študentovskih letih prav mnogo po farovžih, a ga življenje teh gospodov ni vnelo za kako posebno pobožnost. Dalje se pritožuje župnik, da je cerkev premajhna, zaradi tega veleva mu že krščanska ljubezen do bližnjega, da ne hodi delat gnječe in nadleže drugim ovčicam ter s tem po svojih močeh varuje župljane pred ogromnimi stroški zidave nove velikanske cerkve. Sploh pa se tudi ne nadeja od gotovih »božjih namestnikov« ničesar takega, kar bi moglo količkaj vplivati na kako izpreobrnjenje pri njem. Dalje imamo tu tudi samostan menihov, kateri vse svoje življenje samo molijo za ljudstvo, torej se z vso pravico nadeja, da bo od one molitve odpadlo tudi njemu nekaj procentov. H koncu bi svetovali gosp. župniku, naj lepo miruje ter se ne spušča v javnost. Ima prav malo vzroka izpostavljanje se na solnce, ko ima mnogo masla na glavi. Živi prav udobno in si spravlja brez vsakega posebnega truda skupaj lepe tisočake, dasi ga bog še z rodbino ni obremenil. Torej upamo, da bo upošteval naš dobrohotni nasvet ter lepo v miru in molče še dalje pasel svoje ovčice ter zadovoljno užival blagostanje srečnega šentjernejskega župnika.

d **Bela Cerkev.** V Beli Cerkvi na Dolenjskem se je vršila dne 19. februarja pri g. Majzelju in dne 26. februarja v Družinski vasi pri g. Flor. Zorkotu predpustna veseljica s šaljivo igro »Štipkov Tiček«, kar so uprizorili domači fantje. Vselej se je udeležilo predstave mnogo ljudi, kateri so z zanimanjem zrlji igralce. Povsem je vsakomur ugajal komičen dialekt Napetnika, Jožefa iz Sel, ki je vzbudil z najmanjšo kretnjo mnogo smeha. Tudi doktorjev sluga Tiček, se je dobro obnesel, ki je umel pravo »farbanje bolnikov« z ozirom njih bolezn, denarja in posebno dr. Vseznela. Policist Nace, jeeljave govorce je dobro rešil svojo vlogo in si znal v svoji uniformi pridobiti simpatije deklet vsled naivne nagajivosti. Iz vsega pa je bilo razvidno kot pri prvih predstavah, da so se fantje vobče z vnelo zavzeli dela, kar je znak boljše bodočnosti. Na delo tedaj in ne straši se znoja, mladost je, lej, v starosti čas je pokoja! Poslanih ni bilo nikakih vabil v bližnje kraje, ker sta bili istočasno predstavi v Št. Jerneju in Škocijanu. Pač se pa v prihodnjem poletnem času priporočamo vsem bližnjim, da nas posetijo v obilnem številu, ko se bo vršila veselica s predstavo na prostem, kjer se bo pri dobri kapljici vinivrhčana v gostilni g. Majzelja ali Zorkota zaokrožila narodna pesem. Na zdar!

Dolenjce.

d **Iz Škocijana.** Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je dne 26. februarja sklicala svoj redni občni zbor v gostilniške prostore gosp. P. Zupeta. Iz tajnikovega in blagajničarkega poročila je razvid-

no, da je družba delovala v prvem letu svojega obstanka s prav povoljnim uspehom. Priredilo se je več veselice, ki so izpadle v vsakem oziru prav dobro. Zato so tudi gnotne razmere jako zadovoljive. — Podružnica je štela okrog 100 članov. Za leto 1911 je izvoljen večinoma stari odbor, ki nam je popolno jamstvo, da bode podružnica tudi v nadalje uspevala. Zvečer se je vršila veselica v prid družbe. Tu smo slišali lepo petje, posebno izborna so zapeli: »Nazaaj v planinski raj«. Bodi častitim škocijanskim damam, kakor tudi pevcem na tem mestu izrečena javna pohvala, kajti kaj takega se v Škocijanu še ni čulo. — Bodi pa tudi učitelju petja g. J. Benedičiču izrečena topla zahvala, ker je s svojo neumornostjo v tako kratkem času tako izvežbal svoj pevski zbor. Za petjem sta sledili dve šaloigri: »Ne kliči vruga!« in pa »Mutasti muzikant.« Tu smo zopet videli, kaj zmora disciplina in česa so naši vrli škocijanski igralci zmožni, kajti vsak je svojo vlogo prav dobro igral. Pri igri: »Ne kliči vruga!« se je posebno odlikoval Levičar — g. Zevnik, s svojim moškim patosom kot hišni gospodar in Polona — ga. Benedičičeva, ki je pokazala, kaj zmora ženska premetenost proti možu in pa ljubezen matere. Milka — gdč. Čerov, je znala v svoji vlogi prav lepo pokazati, da zvesta ljubezen premaga vse ovire. Tudi Metelkov Miha — g. A. Udovč je svojo vlogo izvrstno igral, kot tip kmečkega fanta, ki se ponaša samo s svojim bogastvom. Ravnotako je tudi Tone — g. F. Jerič pokazal, kaj zvitost premora. — Druga igra »Mutasti muzikant« se je istotako sijajno obnesla. Kako moško se je sprvega držal gospodar Lešnik — g. Resnik, kako koketno, pa tudi potrpežljivo se je obnašala gospodinja Mara — gdč. Rezika Udovčeva. Očarala nas je s svojim zvonkim glasom Katrica — gdč. Pepica Udovčeva, prožno se je sukala Očepek — g. Urbančič, navihano zapeljivo, pa tudi samoblastno je nastopal Tone Lisica — g. Jerič. Po igrah je sledila prosta zabava. — Mnogo smeja in zabave nam je napravila šaljiva pošta. Udeležba pri igri je bila še precej dobra, ako se pomisli na slabe razmere tukajšnjega prebivalstva, kajti vsled lanske slabe letine, vsled toče in peronospore je bilo vse uničeno. Tudi Št. Jernej, Bučka, Šmarjeta so bili dobro zastopani. Pa tudi domači okoličani n. pr. iz Dobrovske vasi, Vinice, Stopnega, Osreč, Zloganje so se odzvali povabilu. Hvala! To zopet kaže, da pri nas družba jako napreduje in da je zanimanje za njo vsaki dan večje.

Gričev.

d Iz Trebnjega na Dolenjskem. Bralno društvo v Trebnjem je priredilo dne 26. februarja t. l. predpusno veselico v gostilni pri »Lipi«, ki je pri mnogobrojni udeležbi najsijajnejše uspela izmed veselice v Trebnjem. Uprizoritelj enodejanke »Čitalnica pri branjevki« so želi vsestransko pohvalo za izborna rešena vloge. Iskren

na hvala gospe Zori dr. Dijakovi ter godbenemu odseku za neumorno godbo, kakor tudi požarnima brambama v Trebnjem in Ponikvah za tako lepoštevilno udeležbo. Po gledališki predstavi se je družba kmalu razvila v prosto zabavo in ples; vse se je veselilo in radovalo, staro in mlado in kazala so se edinole zadovoljna lica. Udeležniki te veselice po lastnem priznanju ne pomnijo tako vesele in zabavne veselice, kakor je bila ravno ta.

d Iz Krmelja pri Št. Janžu. Nekaj časa sem se že nisem oglasil. Hotel sem namreč gospodom v grajzlariji privoščiti malo veselja. Iz teh krajev je namreč odšel nekdo, katerega so dolžili, da raznaša njihovo slavo po »Slovenskem Domu«. No, mislili so res, da bo sedaj »gmah«, pa se motijo. Meni se to delo tako dopade, da ne mislim iti nikdar odtod. Saj se mi še celo sanja časih, kako važne novice vam pošiljam. Le poslušajte, kaj se mi je sanjalo. Korakal sem počasi iz Tržišča proti Krmelju po oni cesti, katere cestni odbor zaradi »suše« ne more plačati, Gmeyner je pa noče, dasi ravno jo je on najbolj razvozil. Tako pridem do kolodvora. Tam mi priteče nekdo naproti. »Kaj pa je?« vprašam — Gori! — Kje? — V glavi g. Dorčeta in gospe Stazi. Vnela sta se in skregala, hočeta se sodnijsko ločiti! — No, pa zato vendar ni treba tako tekati in kričati. Saj je pomoč blizu. Ali ni na kolodvoru brizgalna za slučaj potrebe? Kar tisto zavlecite pred reservoir, pa jo malo »preluftajte«. Če je ne bode nikdar rabili, vam bo lahko zarjavela, da je sploh ne bode mogli rabiti, če bo kje gorelo. Šel sem par korakov naprej. Na železniških vozovih, polnih premoga, vidim velike liste in pečate. Stopim bližje in kako se začudim, ko čitam, da je vse to zarubljeno, ker g. Gmeyner niso hoteli (!) plačati »fronkov«. Od kolodvora sem jo ubral v sanjah naprej proti Št. Janžu. Ko pridem mimo kantine, pa zaslišim vesel hojladri in hopsasa. Imeli so Hausbal. Vendar pa jim ni šlo veselje od sreca, kakor mi je povedala častna straža pred vrati, kibi imela paziti, da ne pride kdo od rudarjev zraven. Ta mi je povedala, da je eden od povabljenih gospodov resigniral na čast, gledati »vsemogočnega« od obličja do obličja, pokazal vsem skupaj fige in šel iskat zabave drugam. No, če bi kdo kaj takega storil meni, ki sem skromen človek, bi se mi za malo zdelo, koliko bolj so se morali šele ti potentatje »gor' držat'«. — Res, čudne sanje, mogoče, da bo kdo od čitateljev rekel, da so precej podobne istini — mogoče!

d Z Dvora. Tedaj predpus je ven, dolg je bil, za nekatere pa prekratek. Vobče ni bilo opaziti nikakega življenja, držali smo se, kakor kisle repe, no in zakaj? Zato, ker nam obetajo vedno večje davke, draginja narašča, zaslužka pa pičlo ali nič. Res, pogumni smo, da životarimo pri tej mizeriji. Ker upamo na boljše, pozabili smo na pustno nedeljo vse težave in hiteli

kakor čebele v čebelnjak na plesni venček v vrlo narodno gostilno g. Ivana Klinea. Tam smo v nekaljenem veselju preživeli nekaj prijetnih uric. Če prav rohne razleco zoper ples, vendar se je v najlepši slogi prav obnesel. Vsak je zapustil gostilno in zabavo s popolnim zadovoljstvom. Zdaj pričnemo z resnim delom, spomlad je tukaj. Upajmo na boljše, med tem bomo pa pridno brali vrli »Slovenski Dom«. Bilježiti imamo veselo novico, da se klanec v Soteski preloži še to pomlad. K temu je več ali manj pripomogel tudi »Slovenski Dom«, ki je opisoval nujno potrebo te preložitve. S tem bo ustrezno voznikom, še bolj pa vozni živini. Prošnjo za preložitev je napravil tukajšnji ljudski prijatelj g. nadučitelj. G. Ivan Kline jo je pa s svojim podpisom in vplivom podpiral in predložil na pristojno mesto.

d Mirna - Mokronog. (Iz potne torbice.) Nastopili so zopet lepi dnevi. Čeprav imam svoj aparat in se mi ni treba potikati po svetu za novicami, sem se vendar zopet spustil po svetu, saj me je toplo solnce tako ljubko vabilo. Toda svojega aparata nisem mogel pustiti doma, vzel sem ga s seboj in to je bilo dobro. Prve novice sem izvedel na Mirni. Kocijančič se je naveličal živeti s farani v prepiru in je premišljeval, kako bi jim ustregel. In tako je nastala njegova znana pridiga. Toda urezal se je to pot. Može in »ta mlad folk« se je zabaval, vendar pa so bili vsi teh misli, da tako mogoče žive le »pastirji«, čeprav se to zanje še manj spodobi, kakor za navadne ovčice, ki pa nikakor nočejo slediti svojim voditeljem po tej poti. Žene pa so šle še dalj. Te so se naravnost zgražale nad župnikovim nekrščanskim govorjenjem. Tako torej bo Kocijančič še vedno žel zamero, katero je sejal. No, v tej stiski ga je prišel tolažit mokronoški dolgan in šla sta streljat »šnefe«, a nastrelila sta samih smrdečih kozlov, s pomočjo katerih bodo menda vabili volilce za Vehoveca. — Iz Mirne se nisem hotel podati v Št. Rupert, ker so tam še od zadnjic preveč razburjeni in se bojim, da bi se jim od jeze ne razlil žolč. Udaril sem jo kar čez vasi proti Mokronogu. V vaseh sem izvedel, da različni klerikalni hujskači iz Mokronoga lažejo na vsa usta, da hočejo mokronoški naprednjaki zvaliti vsa občinska bremena na vasi. Pozneje sem se v Mokronogu o tem informiral in izvedel sem sledeče: Klerikalci se boje, da bi podlegli v boju pri občinskih volitvah. Da bi si pa pridobili vse volilce iz vasi, so začeli lagati, da stoje naprednjaki kot trška stranka okoličanom, ki so jih krstili za vaško stranko popolnoma nasproti. Dovoliti jim nočejo ničesar, v bodočem občinskem odboru naj bi ne bil niti eden iz okolice. — Seveda, če bi ti ljudje ne lagali, bi ne bili klerikalci. Resnica je pa ta: Tržani so nasprotno žele združiti z vami in jim prepustiti primerno število odbornikov, seveda takih, ki bodo res skrbeli za blagor cele

občine, da se ne bo delalo več tako, kakor hoče mokronoški fajmošter. V Mokronogu so tudi rekli, da zaupajo popolnoma okoličanom, da se ne bodo dali ujeti v klerikalne mreže. — Tako sem prišel v Mokronog. Tu sem se malo pokrepčal, obenem pa tudi pogledal malo v moj aparat. Najprvo so mi padle v oči napisne deske, kjer se blišči blažena nemščina na prvem mestu. Potem sem šel pa iskat fajmoštra. Našel sem ga obdanega od nadepolne mladine mokronoške, ki je brenkala po razbitih tamburicah — zapuščini pogorelega trebelškega izobraževalnega društva — da je šlo kar skozi ušesa. Fajmošter pa je držal svojega psička Renota, ki hodi po vzorec nekdanjih parasitov obedovat po celem Mokronogu, za prednje tačke ter se sukali in skakali z njim po taktu tamburic. Res, prizor za bogove! Njegov kinematograf mu nenda ne donaja drugega, kakor deficit, tako vsaj je tožil Reno svojim pasjim tovarišem. Zato se mora tudi naučiti plešati po prednjih in zadnjih nogah. Mokronoški fajmošter menda misli otvoriti na spomlad cirkus, kjer bo igral Reno glavno vlogo. Mokronošanom pa se obeta krasen užitek. Bukowitz bo menda njim v zabavo po taktu tamburic premetaval svoje dolge noge sredi trga, za njim bo pa njegov psiček preobračal kozolce. Škoda le, da se to ni zgodilo na pustni torek. Bila bi krasna zabava. Za danes dosti. Kaj sem doživel v Tržišču, povem o priložnosti.

d Novice iz Mokronoga. Zopet enkrat se je pokazala klerikalna lažnjivost in obrekovanje v najlepši luči. Dne 28. februarja t. l. se je moral pred tukajšnjo c. kr. okrajno sodnico zagovarjati Jožef Veninšek, trgovski pomočnik v Sbilovi trgovini. Obtožen je bil od »Glavne posojilnice in hranilnice v Mokronogu«, da je skušal z infamnimi lažmi in hujskanjem ljudstva spraviti ta zavod v slab glas, kar se mu je tudi posrečilo. Njegov nastop pri obravnavi je tipičen za vse klerikalce. Najprej je trdil, da ni govoril o mokronoški posojilnici, pač pa o ljubljanski »Glavni posojilnici«. Ko je pa priča izrečno izpovedala, da je govoril o mokronoški »Glavni posojilnici in hranilnici«, se je začel izgovarjati, da je priča gluha in da ga ni prav razumela. No, neveljavnost tega argumenta se je pokazala, ko se je izpoved pričee o ostalem pogovoru z obdolžencem vjemala natančno z izpovedbo obtoženca. Ravno tako je priča pred sodiščem takoj odgovorila na vsako vprašanje ter je tudi razumela. Razžaljeni zavod je bil pri vsem tem še tako kulanten, da je pred obravnavo ponudil poravnavo proti primerni izjavi in tudi po obravnavi ni bil nasproten pomirjenju. Obtoženec pa je menda upal na moč klerikalcev ter ni hotel o tem nič slišati, češ, saj mora držati izgovor, da me priča ni razumela. Vsled te trdovratnosti in občutne škode, ki jo je trpel zavod, je bil Jožef Veninšek obsojen na 14 dni zapora, poostrelega s postom in v poravnavo denarnih stroškov. — Mislili

smo, da ga je to izmodrilo in da je cela stvar s tem končana, toda kakor čujemo, se misli obsojenec pritožiti. No, naj le poskusi svojo srečo. Rečeno pa, da bomo vsakega, ki bi še izpodkopaval ugled našemu zavodu, tirali pred sodišče. Pričakujemo še ene obravnave, ki bo klerikalce prav pošteno plačala za njihove predolge jezike in o tej bomo še poročali.

o Gorenjske novice o

g Št. Vid nad Ljubljano. Umrli je v Št. Vidu ga. Marija Kratkij, posestnica in gostilničarka v 60. letu starosti. — Blag ji spomin!

g Št. Vid nad Ljubljano. Gasilna društva so humanitarna društva; to je, ne politična, temveč ustanovljena le v pomoč in korist prebivalcev. Kjer so pa duhovniki strastni politiki in imajo v tem slučaju dosti kimovcev, se tudi v tem društvu politično deluje. Tako so letos v Št. Vidu izključili Zabretovi kimovci s Klanfarjem na čelu nekaj članov, ker jim politično ne kimajo. Med izključenimi je tudi skoraj 30 let najdelavneši član gosp. Fr. Štrukelj iz Guncelj, ki je bil skozi dolgo vrsto let društva podnačelnik, zadnja leta celo častni podnačelnik. Izključili so ga z glasovi farovških in zavodarskih hlapcev. — Pod vodstvom Klanfarja je namreč vse mogoče. A Zabretu to ni bilo dovolj, da se je v Št. Vidu po njegovi volji izključilo članee, ki mu politično ne kimajo, hotel je to doseči tudi v Dravljah. Tudi tu se mu je posrečilo pridobiti nekaj kimovcev, ki so se že pripravljali, kako bodo iz gasilnega društva metali članee, ki so društvo ustanovili, ker slučajno ne kimajo Zabretu v vseh njegovih fanatičnih željah. Toda tu jim je pa izpodletelo. V Dravljah je namreč toliko energičnih mož, da niso pustili, da bi se po Zabretovi želji društvo uničevalo in strankarsko izkoriščalo. To pa je bilo hudo. Zabretovi kimovci so kar noreli, ker se jim ni posrečila njihova nakana, morali pa so se potolažiti in potrpeti, svojo jezo pa so stresli in pokazali svojo moč nad članom Hafnerjem, ki je bil vslužben ta čas pri »Mizarski zadrugi« v Vižmarjih, s tem, da so mu takoj službo odpovedali, ker se je upal oddati svoj glas proti Zabretovi volji. Prav očitno se tu vidi, kako bi ti ljudje delali s človekom, ki bi prišel v njihovo oblast. Tu pozabijo na božjo zapoved o ljubezni do bližnjega, in sploh na vsako prostost, ki dviga človeka iz suženjstva. Res, vprašati se moramo: Kje je katoliška vera in kje naš župnik Zabret? Sta se pač zgrešila.

g Vižmarje. Ko je pretečeni petek 34-letni delavec Ivan Ahlin iz Razdrtega pri Šmarju snažil neki vodnjak, ga je božjast vrgla, vsled česar je padel v vodnjak in dobil pri padcu nad levim sencem smrtonosno rano. Takoj so ga naložili na voz in odpeljali v deželno bolnišnico, a je že med

potjo umrl. Ker ponesrečenca kot mrtveca niso mogli v bolnišnico sprejeti, so truplo prepeljali v mrtvašnico.

g Zgornja Sorica. 19. februarja je obiskal delavec Lovrene Veber iz Zgornje Sorice več gostilen in prišel proti večeru v gostilno Franca Demšarja v Zali log pri Škofji Loki. Tu mu je prišlo slabo, vsled česar je legel v odprto drvarnico spat. Ko se je zbudil, je zapazil, da mu manjka 490 kron, beležnica in vojaška knjižica. Knjižico in beležnico so pozneje našli v gnojnici, denarja in tatu pa dosedaj še niso izsledili.

g Bukovica. 21. februarja se je vnel ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Ivana Podobnika, podomače Šimna. Zgorrel je hlev in pod ter slama in seno in mnogo poljedelskega orodja. Škode je do 5000 kron. O vzroku požara se do sedaj še ne ve nič gotovega, vendar ni izključeno, da je kdo zažgal.

g Iz Moravč. Preteklo nedeljo se je vršil občni zbor »Posojilnice in hranilnice«. Gospod načelnik Ivan Lavrač je otvoril občni zbor ter pozdravil članee, ki so se v nepričakovano obilnem številu odzvali vabilu. Nato je navzočim pojasnil gospod Toman razmere v posojilnici in razložil bilanco v računskem zaključku. Naše ljudstvo čuti, samo vzbuditi se mora čuvstvo. To je dokazal govor gospoda Tomana, govor, porodeč se v duši, ki ljubi resnico, ne laž. Vzel je v roke »Domoljub«, ta krščanski list, ki se ljudstvu priporoča na prižnici ter prečital dopis: Iz Moravč, dopis onega dopisuna-lažnjiveca, ki ga je govornik javno nazval za »lumpa«, a on se ne izda in v obrambo ne stori korakov, ker ga je sram — če je sploh mogoče biti sram takega človeka. Na kratko je dokazal, da vse, kar je »Domoljub« pisal, je podla laž. Zadrugi so se razšli v zavesti, da Tomanova posojilnica stoji trdno ter ima podlago, katere ne omajejo vsa katoliška obrekovanja in krščanske laži.

g Iz Moravč. Čuki so priredili pustno nedeljo igro »Andrej Hofer«. Gotovi gledalci so se v nekatere točke tako ugloabili, da se jim je utepla želja, videti kri zares. Gledalec, katerega je vloga »Hoferja« bojevito navdušila, hotel je postati sam poveljnik. Posrečilo se mu je. Zbral je svojo čukarsko armado, navdušil jo z U-čukarjevo kapljico, potem pa jo peljal na bojišče, v gostilno k »Nadložkemu«. Tu je sedelo nekaj naprednih fantov, ki so prepevali narodne pesmi. Ko vstopi na boj že pripravljena klerikalna banda, peli so ravno pesem: »Kdo, kdo, kdo so pa to...« in nek hudomušnež je rekel: »Čuki so to«. In čuki, ki nočejo biti čuki, postanejo »orli« v pravem pomenu besede. Krvoločnost jim zasiže iz oči. Poslužili so se orožja, katero jim podaja v roke katoliška vzgoja: nož, kol in »Domoljub« v žepu. Ravnali se niso po nauku predzadnjega »Domoljubovega« dopisa, ki pravi med drugim: »Mi nočemo zabave pri litru in plesu, ampak tam, kjer

se bistri um in izobražuje duh«. Kak vpliv imajo te besede na nočne tičke, nam je pokazala njihova surovost. Napredni fantje so odnesli krvave rane, čuki pa jih bodo izpirali pred sodiščem.

g **Spodnje Domžale.** V torek sta utonila dva konja po domače pri Tonetu pri brvi.

g **Kranj.** Pri Vinku Majdiču kot mlinarski pomočnik zaposleni Fran Ješe si je dne 19. februarja iz neznanega vzroka prerezal vrat z britvijo. K sreči pa rana ni bila zelo nevarna in bo okrevala.

g **Kranj.** Dne 23. februarja zvečer je bilo urarju Rudolfu Rusu izpred trgovine ukradena omarica, v kateri je bilo za 105 kron niklastih verižic. Omarico so pozneje našli prazno pod nekim kozolcem na polju blizu Kranja.

g **Št. Jurij pri Kranju.** 27letni posestnik Jožef Novak, po domače Groše, se je dne 24. februarja ustrelil v glavo ter bil takoj mrtev. Novak je bil že nekaj časa zmešan, vsled česar sodijo, da je izvršil samomor v trenutku omračenja duha.

g **Bohinjska Bela.** Dne 20. februarja so odnesli iz odprtega kegljišča gostilničarki Mariji Jamer več perila. Najbrže sta tatova dva popotnika, ki sta nekoliko prej prosila za prenočišče, pa sta bila zavrnjena.

o Notranjske novice o

n **Dvor pri Polhovem Gradcu** V ponedeljek popoldne je začelo goreti pri posestniku Blažu Cankarju. Začelo je goreti na podu, odkoder se je ogenj razširil na celo poslopje, ki je do tal pogorelo s krmo vred. Tudi hišo je ogenj tako poškodoval, da bo treba misliti na novo. K sreči je prihitela polhograjska požarna bramba, ki je ogenj omejila, da se ni razširil na sosednje poslopje. Zažgali so otroci.

n **Studene pri Postojni.** V Studencu je hotela prirediti mladina predstavo igre: »V Ljubljano jo dajmo!« kot predpustno zabavo in to na korist požarne brambe, ki je v gmotnem oziru potrebna podpore. Zabava naj bi se bila vršila brez plesa; mladina se je hotela odreči plesu zgolj iz vljudne obzirnosti do župnika, ki je nasprotnik plesa. Toda župnik Dominik ni upošteval te velike obzirnosti proti njemu, ampak je delal na vso moč, da sploh prepreči predstavo, ker je bila igra vzeta iz slovenske »Talijske« in ne iz dolgočasne zbirke ljudskih iger. Župnik je hodil od hiše do hiše, je zmerjal in se hudoval nad starši, a ker še to ni nič pomagalo, je napel druge strune. Poklical je očete igralk v farovž, in ker se niso vdali, jim je poslal poziv: v osmih dneh plačati cerkvi dolg! Očetje so šli spokorno prosit župnika, naj potrpi, a dobri dušni pastir Dominik jim je kratko povedal: ali bodo očetje preprečili, da njih hčere ne bodo sodelovale pri predstavi, ali pa jih on toži za dolg. Očetje

so se v svojih skrbih zaradi dolga pokorili župniku in že naučena igra se ni uprizorila. Predsedniku požarne brambe je poslal župnik pismo, da mora spraviti gasilno orodje iz farovške lope, če se uprizori igra: »V Ljubljano jo dajmo!«. Tako dela župnik Dominik. Ni čuda, da ga nihče ne mara. Izobraževalno društvo je zaspalo. Dobre spomina ni pustilo; samo mladina je imela v njem zavetje ter se vadila v kvartanju. Župnik je preprečil predstavo igre: »V Ljubljano jo dajmo!«, napravil pa je polno preprirov in zmešnjav v fari, kar mu ni v čast. Mladina pa s tem ni ugnana. V zahvalo za njegovo prijaznost mu priredi v Gorjancih predstavo in ples in temu plesu bodo sledili še drugi, da bo imel župnik zopet priliko, prenašati težki misijonski križ in veliko obhajilno lahtereno. V cerkvi ni slišati drugega, kakor zmerjanje in zabavljanje in agitacija za »Domoljub« in »Bogoljub«. Ko bi se župnik rajše pobrigal za kako koristno stvar. Na primer za cesto, za pošto itd., kakor da ščuje in udriha po mladini in hujska, tako da vlada povsod preprirov in sovraštvo. Sedem let je Dominik v Studencu, pa ni storil drugega nič, kakor da je iz kmečkih žuljev sezidal kapelico. Zvedelo se je, da je poslal razna neotesana in grozilna pisma po vasi; če jih dobimo, jih objavimo, da spozna širša javnost studenskega župnika.

n **Postojna.** Maškarada postojnskega »Sokola«, ta v pustu vsako leto se ponavlja, daleč naokrog znana in priljubljena prireditelj, se je obnesla tudi to pot prav povoljno. V društveni kroniki bode zavzemal 25. svečan gotovo tako častno mesto, kakor enake prireditve prejšnjih let. Obisk Postojncev iz boljših krogov je bil splošno zadovoljiv, dasi smo še vedno tega ali onega pogrešali, toda nižji sloji so nam izostali skoro popolnoma iz nam doseđaj neznanih vzrokov. Tudi okolica bi bila lahko bolje zastopana; častne izjeme so delali — to bodi pribito — vrli Šentpetrčani in Logatčani, ki so se odzvali radevolje našemu vabilu. Ples je otvoril brat podstarosta Fr. Kutin. Po preteku nekaj minut je že plesalo nebroj parčkov po okusno ozaljšani dvorani, ki se je lesketala v divni razsvetljavi. Prijeten vtisk na opazovalca so napravile maske, ki so v svojih okusnih kostumih, svojim šegavim vedenjem in s svojimi smešnimi kretanjami vzbujale občno veselost. Ob ubranih zvokih neumorno svirajoče postojnske mestne godbe na lok se je rajalo do ranega jutra. S to prireditvijo smo lahko zadovoljni, kajti dosegli nismo le popolen moralen, ampak še večji gmoten uspeh, ki je tem važnejši, čim večji so stroški. Na zdar!

n **Podkraj.** Predpust je pri kraju, poroki sta bili samo dve. Ljudje se menda boje ženiti zaradi neznosne draginje. Plesa, veselice ali kaj enakega pri nas ni bilo. Spimo pač spanje pravičnega ter čakamo požrtvovalnega človeka, da nas zdrami.

Vozno pošto nam je poštna uprava obljubila že za novo leto, toda bo še več let preteklo, predno jo dobimo. Kako zelo potrebna bi bila, ve edino oni, ki pozna naše razmere. Ne vemo, kje se mudi naš poslanec Žitnik. Poslali smo tudi k njemu že deputacijo o tej zadevi, a on se zmeni za nas le kadar so volitve. Za nepotrebni vodovod, ki funkcionira le kadar gre dež, je pač izposloval podporo, a za vozno pošto, ki bi bila res neprecenljive koristi celi občini, se ne zmeni. Menda hrani to točko za prihodnje volitve.

Gospodarstvo.

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenskih bikov, kupljenih z državno podporo.

Podpisani glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske kupi, dogovorno z deželnim odborom, meseca marca, oziroma to pomlad, z državno podporo, ki jo dovoli c. kr. kmetijsko ministrstvo za pospeševanje govedoreje, in z deželno podporo nekoliko plemenskih bikov čistokrvnih pasem, ki so primerne za izboljšanje govedi na Kranjskem, in sicer:

a) bika simodolske pasme (rumenobelo lisaste z belo glavo), ki jih odda samo v kraje ljubljanske okolice in na Notranjsko, kjer je ta pasma že vpeljana;

b) bika sivkaste pasme (enobarvne, sivkaste ali rjavkaste barve), ki jih odda samo na Dolenjsko in v ostale kraje na Notranjskem, in

c) bika pinegavske pasme (temnordeče lisaste), ki jih odda samo na Gorenjsko.

Nakup in oddaja se izvršita le tedaj, če bo stanje kuge v gobcu in na parkljih takrat sploh to dopuščalo.

Vsak prosilec naj se zglašile za bika tiste pasme, ki je dotični pokrajini primerna, oziroma kjer je že vpeljana. V prošnji je treba jasno povedati, za katere pasme bika prosilec prosi. Na prošnje za bika tistih pasem, ki niso primerne prosilčevi pokrajini, se kratkomalo ne bo oziralo.

Prošnje je vložiti

za simodolske bika do 15. marca t. l., za svkaste in pinegavske bika do 1. aprila t. l.

pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma se zavezati:

1. da je pripravljen bika sprejeti ob pravem času na oni postaji, ki bo določena, in sicer tistega bika, ki ga določi odbor;

2. da plača ob sprejemu bika polovico tistih stroškov, ki jih je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in

3. da podpiše zavezno pismo, da se zaveže, imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz kateregakoli nezadostnega

vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 20 K za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Kjer so živinorejske zadrage, se bo glavni odbor oziral na njih ude; zato naj živinorejske zadrage same vložijo prošnje za biko, ali pa zadržniki potom svojih zadrug.

Živinorejec, ki bo imel prejetega bika čez dve leti za pleme, in sicer najmanj štiri mesece dalje, dobo 40 K in za vsak nadaljnji mesec po 10 K nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Po svetu

r Lahkomiselna mati. Dne 22. februarja je dala neka kmetica v Čepinu na Hrvaškem svojemu otroku v zibelki kos kruha, pustila otroka samega ter šla na žganje v bližnjo gostilno. Med tem je prišel v sobo k otroku prašič, ki mu je najprvo požrl kruh in potem tudi odjedel roke do komolca. Ker je otrok vpil, so prihiteli sosede ter odgnali prašiča.

r Prisežna družba. V Gleiwitzu pri Vratislavi so odkrili dobro organizirano prisežno družbo, katere člani so bili vsak čas pripravljeni proti primernemu plačilu po krivem priseči. V ponedeljek zvečer so zaprli 30 oseb, ki so obrtoma po krivem prisegli.

Priporočljiva knjiga.

»Libera nos a malo.« Ravnokar je izšel pri »Narodni založbi« zgodovinski roman: »Libera nos a malo«, kot kulturna slika obupnih razmer v naših krajih koncem XV. stoletja. Ozadje romana je skoz in skoz zgodovinsko in se vrši dejanje ob vznožju Slivnice, zbirališča čarovnic in vešč. Dejanje se vrši v onih časih, ko so vsi sloji prebivalstva, kmet, meščan, graščak in duhovnik verovali v vpliv hudiča na vse življenje, v onih časih, ko so na grmadi sežigali nedolžne žrtve zaslepljenosti celega srednjega veka. Roman je poln dramatičnih prizorov in ga svojim čitateljem kar najtopleje priporočamo. Dobi se broširan za 1 K 40 vin. (s pošto 10 vin. več) pri »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Globoko potrta naznanjamo, da je naš preljubi in nepozabni oče, stric, tast in stari oče, gospod

IVAN KOROŠEC,

posestnik,

po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, dne 27. svečana t. l. v 80. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb preljubega pokojnika se je vršil v sredo, dne 1. sušca t. l. ob 2. uri pop. iz hiše žalosti ulica Morrelli št. 6

Gorica, dne 2. marca 1911.

Družine
Cvetnič-Hafner-Zalaznik-Grabrijan
Sajovic.

Nihče se še ni pokesal, .. ki je kupil pri meni ..

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Za živinorejce

priporočila

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encijan i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovsko in tehnične namene

v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 25. februarja 1911.

Trst: 26, 25, 81, 11, 83.

Linc: 19, 52, 88, 7, 16.

Dvignjene v sredo, dne 1. marca 1911.

Praga: 65, 47, 35, 26, 56.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	96
1 " " " II. " . . .	1	40	1	90
1 " " " III. " . . .	1	16	1	80
1 " telečjega mesa . . .	1	68	2	00
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	90	2	00
1 " " " (prekajenega) . . .	2	—	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	20	1	40
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	66	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	50
1 " masti prašičje . . .	2	16	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	1	90
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	00
1 " sala . . .	1	86	1	92
1 " surov. margarinkega masla . . .	1	92	2	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	1	90	2	10
1 jajce . . .	—	05	—	06
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	2	87	3	10
1 piščanec . . .	1	30	1	60
1 golob . . .	—	46	—	50
1 raca . . .	0	—	0	—
1 gos . . .	6	50	7	00
1 kapun . . .	3	60	3	—
1 puran . . .	8	—	9	00
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	70	—	—
100 " " " " 1 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 2 . . .	38	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 5 . . .	34	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	40	—	44
1 " leče . . .	—	34	—	38
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	24	40	—	—
100 " rži . . .	18	—	—	—
100 " ječmena . . .	18	—	—	—
100 " ovsa . . .	20	—	—	—
100 " ajde . . .	18	20	—	—
100 " prosa belega . . .	18	20	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	14	—	—	—
100 " krompirja . . .	8	50	—	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 6 do 6:50 K				
Cena mehkeemu lesu 5 do 5:50 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena	4	—	4	00
" slame	3	50	4	00
" stelje	2	50	2	80

Mestno tržno nadzorništvo.

Cementne cevi v vseh merah, barvaste plošče za tlak, cementna opeka i. t. d.

Kranjska betonska tvornica
Tribuč & Komp., Ljubljana
Pisarna, delavnice in skladišča na Tržaški cesti. Telefon št. 296.

Stopnice, okviri za vrata (bangerji), korita, nagrobni spomeniki, stebri, balkoni i. t. d.

Ustanovljena 1882. Pošt. hranilni račun št. 828.406. Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu

v lastnem
zadružnem
domu

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**

upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.**

Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po **5¼%** s **½%** na amortizacijo ali pa po **5¼%** brez amortizacije. Na menice pa po **6%**. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od **8.—12.** in od **3.—4.**

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

Vrani jutranji luči so prišle slike na stranskih stenah še-le prav do veljave. Bili so tam svetniki in angeli z belimi trakovi, popisanimi z raznimi izreki. Svetlo so se bliščali pozlačeni stranski oltarji in piščali novih orgelj.

Prijetno je bilo to. S cvetoče češnje pred župniščem je priletel ptič v cerkev, sedel na obok okna in začel veselo epti v sveti tišini. Naenkrat je umolknil ptič in odletel. Zmaj pa se je dvignil vihar divjih glasov, padali so težki udarci proti glavnemu vhodu, drug za drugim, in odmevali po cerkvi.

Lanoviški prošt Peter je hotel priti od hrasta v radoniški grad. Eden njegovih duhovnikov je bil brat radoniškega vladike. Na tega se je spomnil prošt, ko je preudarjal, kam bi zbežal z bolno nuno, da ji preskrbi nekaj miru in da se okrepi. Videl je, kako trpi in kako težko je jahala. Nadejal pa se je, da bo po enodnevnem odpočitku zvečer zopet nastopila pot v Pribeneec. Od radoniškega vladike je hotel dobiti voz za njo in za starga mežnarja, ki je bil tudi že popolnoma onemogel.

Ko je spev Taboritev ubežnike prepodil izpod hrasta, je silil prošt, da naj še bolje hite. Izpodbodel je konja, na katerem je sedela mlada nuna, jo tolažil ter naglas molil. Vsak hip se je ozrl in se kregal na mežnarja, da naj mirno sedi in molči. Kajti starec, ki ni hotel trpeti, da bi vodil njegov gospodar konja, mu je vsiljeval vsak čas svojo pomoč, hotel razjahati in voditi konja.

Slaba cesta je držala skozi lahno zakrivljeno dolino ob desnem pobočju, ki je bilo izorano in je bilo videti v jutranjem solneu mirno, vendar je pa zapiralo vsak razgled. Samo nebo se je svetlikalo zadaj v polni luči solneca.

Na levo od ceste se je vlekel ozek travnik, nad katerim se je dvigal drug hrib. Tam je bilo še vse v mraku. Samo skozi vrhove pristarjih dreves malega hrastovega gozdiča se je svetila luč zgodnjega jutra. Tudi na to stran nisi videl v deželo. In vse naokrog grobna tišina. Samo na desni s polja se je glasila pesem neumornega škrjanca.

Onega petja, ki jih je pred tako ustrašil, ni bilo več čuti. Prošt je videl v tem dobro znamenje in je s tem tolažil nuno in mežnarja. On sam pa nikakor ni bil miren. Bal se je, da bi ga mogel kmet, ki je zaostal, izdati in da bi prokleti Taboriti začeli lov na nje. Zato je silil naprej in se ni zmenil za slabo pot, tudi ni opazil, da je bil že ves poten in je začel pešati.

Naenkrat se je obrnila cesta na desno. Tam, kjer je nehal hrastov gozd pod golim hribom, se je blestel mal ribnik. Na spodnjem, bolj strmem pobočju hriba nad vodo je rastle nizko trnovo grmičevje v polnem cvetu.

Trnje je cvetelo tudi na nasipu in je bilo pomešano s še malo razvitimi divjimi rožami. Zadaj pa se je dvigalo nekaj lesenih stavb. V nalahko dvigajočem se pobjdu je ležal nasad sadnih dreves, ki so skoraj večinoma cvetela. Tuintam so stala cvetoča drevesa tudi okrog s slamo kritih poslopij, na katerih slamenih so se dvigale v zrak prekrizane peruti.

Prošt je zadržal konja in nepremično zrl proti seliču. Ni se zmenil za cvetoča drevesa, ne za stare, gole lipe v ozadju, ki so obsenčevale večji dvorec, in ni se zmenil niti za poslopje. Njegov pogled je šel preko poslopij in podov, katerih strehe so bile z mahom pokrite ter se ustavil na ozkih, nizkih žitnicah. Iskal je grad plemiča in tega ni nikjer zagledal.

To ga je presenetilo. Prva njegova misel je bila, da je zgrešil pot; ali pa morda leži grad nekoliko bolj zadaj za hribom. V tem hipu je zagledal žensko s košem na hrbtu, ki je prišla iz vasi k nasipu. Izpodbodel je konja, da je stopal hitreje. Ko so se nasipu približali, so videli pod njim še drug ribnik. In med tema obema je držala pot v vas. Tu so se srečali z žensko. Stara je bila in glavo je imela zavezano z ruto, na nogah je nosila lesene čevlje, z ovčino prevlečene.

»Vsaj so tu Radonice?« je vprašal prošt, kakor da bi se ne mogel motiti.

»O ne, to je Gvozdno.«

»Mežnar ni mogel zakriti svojega strahu in prošt je umolknil presenečenja in jeze za trenutek. Na to pa je vprašal:

»Čegavo pa je Gvozdno?«

»Knezoškofijsko, sedaj je pa zastavljeno nekemu vladiki.«

Znano je bilo proštu, da je zastavljaj knezoškof svoja zadolžena posestva in da jih ima v najem neki vladika z Sobjetina. Zato ni vprašal nadalje, temveč je pristavil:

»Tedaj spada pod Vltavski Tin, tam je vaš gospodar.«

»Tam, tam. Toda cela vas ni njegova, samo en del, čestiti gospod!«

»En del?! In drugo?«

»To je pa last vladike, tam v tem dvoru,« in pokazala je v smeri, kjer so se dvigale stare lipe nad strehami.

»Kako se piše?«

»Ctibor, dragi gospod, Ctibor iz Gvozdnega, kako pa drugače?« je vljudno odgovorila zgovorna starka. »Ta pa je postal sedaj zelo pobožen. Kajti prej, pripovedujejo si... Pravijo, da je hodil prej s Macuto okrog. Vsaj ste slišali, gospod, o tem rokovnjaču, povsod so se tresli pred njim. In vi, čestiti gospod —« je začela naenkrat vprašujoče, ko si je bila med pogovorom ogledala mežnarja, posebno nuno, »če pridete od daleč, potem —«

»Zgrešili smo pot, mamica, v Radonice hočemo.«

»Radonice, te leže ravno za Gvozdnom,« je odgovorila starka in pokazala smer.

»Ali je še daleč do tja?«

»Komaj piče pol ure, pa v tem blatu — —«

(Dalje prilodnjič.)

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

Prve vinorejske zadruga v Krškem

regisrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se vrši

v soboto, dne 25. marca 1911

popoldne ob 2. uri

v prostorih hotela Gregorič.

DNEVNI RED:

35

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1910.
3. Izvolitev enega uda v načelstvo, oz. nadzorstvo ali kletarski odsek.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Slučajnosti.

KRŠKO, dne 25. februarja 1911.

Odbor.

Ako bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen vrši se pol ure nato občni zbor pravoveljavno ne glede na število navzočih članov.

Svoj izdelek **ostro žgane**
strojne zidne in
zarezane strešne **opeke**
 priporoča
J. NKEZ V LJUBLJANI. prve vrste
 Sprejme tudi zastopnike za razprodajo
 zarezanih strešnikov.

JULIJ MEINL

veležgalnica kave
 v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7.

Julija Meinla kavna
zmes je najfinejša, kar
kave sploh pride na trg.
Šupite enkrat za
poizkušnjo!

1115

Posojilnica v Ribnici

reg. zadruga z omejeno zavezo
 sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po

4³ / 4⁰ / 0

Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Ima na razpolago 17 12—2

.. domače hranilne pušice ..
 jako pripravne, da se navaja mladino na
 varčevanje.

Posojila daje na osebni kredit in proti
 .. vknjižbi proti 5—6% obrestovanju. ..

Vplačani deleži koncem leta 1909	40.630 K
Rezervni zaklad koncem leta 1909	167.218 K

Ustanovljena leta 1831.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrške države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital na 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron. 21—26 3